

Fornal

Preu: 20 Cts.

Bruc, 71 - Tel. 17253

Any 1

Barcelona, 30 de gener de 1932

Núm. 3

Editorial

La reacció contra la República

Un bon dia, el senyor Maura va demanar una llei excepcional. L'Esquerra Republicana i el senyor Macià al davant no ho consentiren. La llei no va venir. Els senyors de "La Publicitat" i de "La Veu", els més negats i més curts de vista, varen esborronar-se. Varen dir que no comprenien una negativa davant la qüestió de l'Estatut, que decididament no servia ningú fora d'ells (els orbs) entenia en política i que era una llàstima que la representació de Catalunya la tingués una gent tan indocumentada com els illusoris que portaren la República.

El temps ha donat d'una manera palesa raó a l'Esquerra. El senyor Maura, no és govern, ni en serà. Ha demostrat unes condicions d'energúmen envejables. Té un odi concentrat a les coses de Catalunya. Es comprèn ara l'enorme equivocació que hauria estat, donar una arma tan delicada, tan terrible, a un excitat com el senyor Maura? Van comprenent aquests senyors tan savis, com no hi veuen més enllà del nas? Potser a la Lliga, ja li venia bé, a consciència, que un esperitat, sota la pròpia responsabilitat, comencés a fer l'obra destructiva i persecutora que tan agradosa li és. Però Acció Catalana Republicana no tenia dret a desitjar aquesta activitat. I si no ho desitjava, si les seves protestes anaven de bona fe, caldrà convenir una vegada més que poden dedicar-se els seus directors a colleccionar segells, construir aparells de ràdio o passejar la mainada a les hores vagaroses, però el que no poden fer és dedicar-se a la política.

Ara, amb motiu de la nota, encertada, oportuna, justa, del senyor Macià, han tornat a parlar amb un to empalagós i fatxenda de les dots que es necessiten per a governar, de la lleugeresa i de l'oportunitat, etcètera.

Han coincidit una altra vegada amb la premsa madrilenya anti-catalana. Després de l'acatament que feren a l'Assemblea, a la persona i al càrrec del senyor Macià, intenten novament debilitar el seu prestigi que els aclapara, tergiversant conceptes i deformant intencions.

Es veritablement dolorosa la inconsciència (no volem creure altra cosa) que revela semblant actitud. És, a més, baix, allunyat de les regles més elementals de la decència política, senyalar una coincidència entre l'últim viatge del nostre President per les terres de

Manresa i la revolta, deixant entrellucar una possible influència a favor dels pobres illusos revoltats. La informació i el comentari d'aquests dies senyala una vegada més l'ànima mesquina, esporuguida i estevenca dels homes de "La Publi".

La nota del senyor Macià no necessita defensa. Però ens cal assenyalar com la lamentació de la desgràcia que significa el moviment passat és sincera, com la condemna dels tèrbols elements que es barrejaren amb la revolta és enèrgica. Però per damunt de tot, com aquests fets no varen fer-li perdre la visió de conjunt, les causes profundes del malestar que féu fecunda la prèdica dels agitadors.

Aquests casos denunciats pel senyor Macià, que signifiquen el boicot a la República, són coneguts pels que tenen les eines coactives. No obstant (i això subleva), no passa res. I els reaccionaris de "La Publicitat", que s'escandalitzen de què existeixi el boicot, que no es planyen de què els seus homes no fessin tot el que podien per acabar el boicot, posen el crit al cel perquè es denunciïn al poble els casos que haurien d'ésser corregits per les autoritats amb jurisdicció.

Ens cal dir que nosaltres no morirem d'un empatx de governamentalisme mal entès. Més ben dit, que no callarem aquells casos anti-republicans comesos per potències econòmiques, ni creiem que sigui aquesta l'obligació dels que tenen la responsabilitat de govern.

Per exemple. Durant l'última vaga, no poguérem comprendre com tramvies, autobusos i metros no enjeguessin sota pretexte de coaccions. En altres moviments realment subversius, no deixà de funcionar el metro. Els tramvies no plegaven gas a mig matí quan n'havien cremat o tombat mitja dotzena. Ara, ens asseguren que molts obrers trobaren la cotxera tancada. Què significaria això?

Sabem que l'Alcaldia cridà el Director de Tramvies, senyor Arruga, i que aquest no va comparèixer, enviant-hi un senyor empleat que va dir que unes coaccions a la cotxera de can Tunis havien impedit el funcionament del servei.

Ningú, a Barcelona, no comprèn això.

La llei de Defensa de la República, manejada pel senyor Casares Quiroga i pel senyor Moles, és que va només contra els pertorbadors de baix?

La policia a Barcelona

La seva ineficàcia. - El seu esperit. - Diriem... si ens deixessin. - Dictadura policiaca...

Dictadura policiaca... Tanmateix potser algú pugui dubtar de l'existència d'aquesta dictadura, però els qui d'aprop o de lluny tenim ocasió de constatar la vida d'aquest organisme creat com a auxiliar de justícia, arribem a l'afirmació feta sense palliatius.

D'abans de la República, en el moment de la República, ara i de fa temps, la policia ha esdevingut factor independent que obra com i quan vol, extralimitant-se en les seves funcions i invadint camps per complert aliens i superiors als que a ella li són propis.

I quina dictadura, amics!

Es precis conèixer els qui arriben a ocupar els primers llocs per comprendre com han d'ésser els actes collectius dels cos de policia.

Els barcelonins tenim una sort immensa de què entre nosaltres cap manifestació del crim pròpiament tingui arrel. Pobrets de nosaltres! Xicago, la seu esplèndida dels «gangsters», esdevindria quelcom infantil i sense la més petita importància. Jo he tingut la paciència de realitzar estadístiques que demostren fins a quin punt queden impunes la majoria dels delictes a la nostra ciutat. Quan la meua condició d'auxiliar de la Justícia m'ho permetia, jo em cansava de llegir contestacions negatives a les demandes d'esclariment i detenció dels autors de furt i robatoris... ¿Recordeu crims esdevinguts cèlebres? Doncs feu recompte dels que s'han posat en clar i veureu com es trasllueix la «magnífica» organització de la nostra policia.

El seu esperit, la seva manera d'ésser jo la faria copsar amb el següent succés: En una ocasió em trobava jo exercint el meu càrrec d'auxiliar de la Justícia quan es presentà a declarar al Jutjat un «agente». Hagué d'esperar-se i en l'espera, com a companys que col·laboren a un mateix fi, encetàrem conversació. Tota la baixesa d'un individu es posava de manifest en aquella conversació. Havia arribat feia poc de Madrid i que contava una facècia a propfilit d'un professional delinqüent que en ocasió determinada se li havia escapat quan el conduïa detingut, i com el detingué en altra ocasió i el lligà fortament de peus i mans, per llavors agredir-lo brutalment, deixant-lo poc menys que impossibilitat per a

poguer caminar, tot dient-li: «Anda, escápate ahora, escápate...», i aquell «home» encara semblava disfrutar en el record d'aquella seva heroicitat... Aquell «agente» el veia pocs dies després entrar a un bordell del nostre barri xinès i allí era rebut com a gran senyor. Les pobres desgraciades eren objecte de les seves estúpides grolleries que divertien a un company seu, potser «autoridad» com ell mateix...

Jo no puc oblidar la llei que posa a cobert de tot blasme el cos de policia. Jo no puc recollir les mil i unes afrositats que es diuen i s'asseguren del cos de policia. El fer-ho potser podria portar-me males conseqüències, ja que en la majoria dels casos jo no podria provar les afirmacions fetes.

¿Com podria provar jo la certesa de què existia un inspector de districte que decretava «lliure» en dies determinats el saqueig de pisos amb la condició de què després cotitzessin amb puntualitat?

¿Com provar, malgrat d'haver-ne estat testimoni, de les pallisses que s'administraren a detinguts, que després foren portats malmesos al Jutjat de Guàrdia?

¿Com provar que els agents de policia en lloc de capturar unes menors escollien, com a millor solució, ficar-se al llit amb elles i seguir ignorant el seu amagatall?

¿Com provar que agents de policia cobren—com a valents professionals antics i com a palanqueta el seu càrrec—de cases de prostitució on s'infringeix tota llei i tot reglament?

¿Com provar que si carteristes, timadors, reventadors de pisos, cavallers d'indústria i tota la gama de delinqüents és per prfipia voluntat de la policia, que els coneix a tots i cada un d'ells i sap en tot moment la seva exacta situació en tots els ordres?

¿Com provar que mentre un timador està fent el «timo» de les misses a la cantonada propera, està vigilant un «agente» i no precisament per detenir el timador?

Com dir tot això, amics? Puc tenir el meu judici concret i clar sobre l'assumpt, però exposar-lo no és pas possible. Tot l'anterior, i tantes i tantes altres coses que callo, igualment han de restar forçosament al tinter, ja que demostrar-les seria impossible i, per tant, tot no

quedaria més que en infundis capaços de fer remoure la llei de Defensa de la República per haver mermat l'honorabilitat d'un cos «tan» republicà com el de policia, encara que la majoria dels seus components ahir fossin els més fidels servidors, no del règim legalment constituït, sinó de la illegalitat i el personalisme més xorc i miserable.

Per contra, encara em dirien que tota cosa delictuosa que realitza un «funcionario» del cos és seguidament posada en coneixement de la justícia, perquè aquesta dicti el seu fall, i exemples de sumaris incoats i acabats no en faltarien...

Més a desgrat de què jo no digui tot això és precis que aquells qui tenen una autoritat republicana i poden exercir un control sincer sobre la policia, sàpiguen que el poble no creu en la policia, sinó tot el contrari. Es precis que sàpiguen que la sensació general és la de què la policia, avui com avui i com ahir, sols existeix per al seu propi servei i per a intervenir i reprimir tota qüestió social.

No crec precis recordar en aquest moment com la policia actua i determina en varietat de casos al seu lliure albir. Cap llibertat, cap prerrogativa ciutadana mereix el respecte de la policia. No tenen per què. Ells són amos i senyors. Han vist que uns i altres els hi respecten la menjadora i arriben a la conclusió de què ells i els seus actes són veritablement indispensables al règim capitalista en què vivim.

Durant la dictadura, recordo que es va fer una inspecció entre els empleats del Palau de Justícia per escatir els seus ingressos i les seves despeses. De la inspecció sortiren unes poques notes desfavorables.

Avui se'ns acut que també podria efectuar-se una mesura semblant entre els «funcionarios» de policia, però, és clar, que aquesta mesura hauria de realitzar-se amb molta més extensió i intensitat. Estem segurs que els primers que l'agraïrien serien els funcionaris honestos de la policia. Perquè és precis que jo faci honor a tants i tants de bons agents que s'entreguen amb tota honradesa i immillorable intenció al seu comès i que són precisament els qui menys veuen recompensat, en la majoria dels casos, els seus serveis.

GALEMI

Que la República camini endavant

Es succeeixen els atemptats contra el poble. Resta intacta la guàrdia civil, al cap de la qual continua el general Sanjurjo, qui, atacat de «verborrea», es permet inclús manifestar-se contra els diputats i contra el mateix Govern. Es segueix—exactament igual que durant la monarquia—apallicant els obrers en les delegacions de policia; s'aplica també, com si encara Martínez Anido governés, la llei de fugues, sense que els responsables—la causa pels fets del Parc de Maria-Lluïsa ha estat ja sobresseïda—siguin objecte de sanció.

S'han permès tota classe d'extralimitacions als elements reaccionaris, i, en contra, es descarrega tot el rigor de la llei sobre aquells que, afamats i cansats de sofrir, demanen no pas tota, sinó un avenç de la justícia a què tenen dret i que esperaven obtenir de la República. S'han tolerat declaracions vessàniques a Maura, a Sanjurjo, a Beunza i a tots els bisbes i bisbets; ha estat possible en aquest curt període de República assassinar a innumbrables obrers—més, cal tenir-ho en compte, que durant molts anys de Monarquia—i, en canvi, gairebé totes les reformes fonamentals que s'havien de fer no passen fins al present d'ésser lletra morta.

Tot el rigor—ho repeteixo—s'ha descarregat—seguint la mateixa directriu de la primera República—contra els defensors de la llibertat. I, mentrestant, a l'altre cantó de la barricada els enemics es fan cada dia més forts, esperant el moment a propòsit per a iniciar una ofensiva que, si més no, pot portar-nos dies de dol.

Llegeixo en els diaris republicans d'aquests dies: «Les víctimes de Bilbao, reclamen justícia». I em pregunto, i demano als dirigents de la situació: Sols les de Bilbao? ¿I les de Pasajes? I les d'Arnedo? ¿I les de Sevilla? I tantes i tantes d'altres que han caigut metrallades per la irresponsabilitat de la força pública, aplaudida i homenatjada per la reacció?

Caldrà, una vegada més, recordar la desfeta de 1873. Un govern que no satisfà, que no pot satisfer, perquè de nom és esquerrà, a les dretes, i que a l'ensem, no dona tampoc satisfacció a les esquerres—perquè li manca molt per a ésser tot l'esquerrà que vol el poble—està inexorablement condemnat a mort.

La rectificació de procediments és una necessitat cada volta més peremptòria. No seria d'estranyar, en cas contrari, que les espurnes revolucionàries d'aquests dies es convertissin en un sagnant moviment.

No són pas retrets derrotistes. La República ha d'avançar envers la meta. Al davant li barren el pas les dretes; al darrera hi ha l'empenta de les esquerres que volen passar pel damunt d'aquelles quan més

El ressorgiment de la comarca

Catalunya, emparada i confiada en Esquerra Republicana, reprèn la seva pròpia delimitació territorial.

La comarca natural catalana, viva i àgil malgrat els anys de quietud forçosa, esdevé de nou la força creadora d'una unitat indestructible.

Els partits catalanistes del vell règim, més atents i respectuosos amb la maquinària electoral que amb Catalunya mateixa, acceptaven i feien acatar la divisió arbitrària que de la nostra terra n'havien fet els que perseguïen únicament la desaparició de totes les nostres característiques nacionals.

Nosaltres, Esquerra Republicana, prescindim del càlcul fred i egoista de les conveniències particulars i obeim sense tènença a les nostres conviccions saturades d'amor a Catalunya.

Destruïnt el districte electoral, el partit judicial i la mateixa província, deformacions de la nostra terra, acabem amb els cacicats petits i grans i possibilitem la incorporació de tota Catalunya a la nova política.

Ens privem voluntàriament de l'ajut dels cacics perquè tenim la certesa de recolzar la nostra actuació en el voler del poble.

El ressorgiment de la comarca intensificarà la política d'ideals i farà minvar la raquítica lluita de poble. La gent jove no contagiada pels vells procediments plens de trampes i martingales, acceptem la batalla contra totes les habilitats i contra tots els artificis, i vencerem, perquè la nostra joventut mateixa ens empeny a una ofensiva que no podran deturar els obstacles que posin en el nostre camí els mantenedors de la capelleja política.

En l'altar major de la catedral simbòlica on practiquem la nostra

aviat millor. Seria suïcida restar en aquest perillós i fíel, car de la topada, trobant-se entre els dos focs—n'hauria, palesament, de resultar la mort del règim. Seria d'igual sort suïcida aferrar-se a la solució més fàcil—la d'aplastar a les esquerres—puix això significaria la preponderància, altra vegada, de l'absolutisme plutocràtic, per arribar al qual no hi havia cap necessitat d'enderrocar el règim anterior.

No és a les esquerres on es troba el perill, que, a fi de comptes, llurs aspiracions són—i estan reconegudes com a tals—llegítimes. Es enfront on tenim tots—els republicans de tots colors—l'enemic que, si avui no, el dia de demà ens pot ocasionar molts greujes.

I és aquesta massa compacta, no pas aquella altra esquerrana, la que ha d'ésser el blanc dels nostres trets.

EMILIÀ VILALTA I VIDAL

fe, només hi ha un nom: Catalunya. Una bandera: la nostra. Un home: Macià.

Volem per guies dels nostres ideals noms, símbols i homes que per la seva grandesa moral siguin de tots i per tots i que puguin acoblar-nos a tots en els moments de perill i en els instants de joia.

Es per totes aquestes coses que lluitem aferrissadament per una delimitació comarcal d'acord amb les indicacions geogràfiques, ètniques i econòmiques de la terra mateixa i dels que hi viuen.

Podríem dir que l'unitarisme despòtic, per fer de Catalunya una regió i repartir-la en «provincies», va posar-la dins d'un aparell ortopèdic. Aquest aparell de tortura totalment inútil perquè no havia de corregir cap defecte, ha creat una malaltia, el caciquisme.

Es precis suprimir aquesta delimitació grollera que arribaria a deformar la nostra terra i que convertiria aquest mal lleig del caciquisme en inguarible.

Cal tornar al poble les seves comarques naturals d'acord amb les seves necessitats actuals, i pels grans organismes polítics, administratius i judicials, poden aplegar-se les comarques veïnes que tinguin afinitats característiques fins a formar extensions territorials que puguin contenir les delegacions de govern que corresponen avui a la «provincia».

La nova Catalunya ha de contenir, únicament, veritats, realitats, que ens mostrin al món tal com som. Per la delimitació territorial de la nostra terra, només hi ha una veritat: la Comarca.

Aquest amor a les comarques no és pas impulsat per un nacionalisme malaltís, no és pas l'acatament inconscient a un passat; aquest amor a les comarques és esperonat pel desig de millorament que ens ha portat al catalanisme, és la continuació de la lluita per la depuració i regeneració de la nostra política. Creiem que la comarca és la més petita unitat de territori on pot desenvolupar-se i exterioritzar-se sense obstacles la nostra mentalitat racial.

No volem pas un comarcalisme tancat i xovinista que creï rivalitats ridícules i eixorques. L'amor a la comarca és la base de l'amor a tota la terra, el principi espiritual que les aplega a totes, fa la unitat catalana, la prosperitat de cada una, millora la classificació de Catalunya en el món.

La «provincia» és supeditació i inferioritat i les divisions territorials derivades de la «provincia» mai no seran altra cosa que les restes de la monarquia espanyola a Catalunya.

Roc BORONAT

La Humanitat

Fragment del
"Poema del Segle XX"

Ocell caigut del niu, sense ales,
la humanitat tot just té borriçol
i, vanitosa, ostenta com a gales
les quatre fustes seques del bressol.

Té una cançó ensopida de vint segles
que l'ha dormida amb insomni constant
i un evangeli mans de quatre regles
per nà tirant.

I és vella i jove i jove i vella i bella;
duu totes les espines del neguit
i totes les dolçors de meravella
i un joc d'estels li penja sobre el pit.

I ha fet camins de sang i és corferida
amb glavis de dolor a cada costat,
i en la veritat hi troba la mentida
i no sap si és mentida o veritat.

Segueix la dansa esquerpa de les hores
esperant que s'acabi el seu dolor,
i, si li diuen: «Humanitat, que plores?»,
s'eixuga els ulls del plor i diu que no.

I diu que no perquè dintre les venes
la sang li salta amb un batec pregon,
per a acabar d'un cop totes les penes
i trencar tots els jous que hi ha en el món.

I diu que no perquè li fa vergonya
que li hagin dit que ella ho domina tot,

i vegi que una mà plena de ronya
la pega i no li deixa dir ni un mot.

I diu que no perquè sap que s'acosta
una albada triomfant de claredat,
i, sobre el món i per tota resposta
només dirà el mot sant de «llibertat»!

I farà via per les noves rutes
i enlairarà els seus anhels pregons
i escanyarà les quatre prostitutes
que li aturen el pas: les religions.

La redempció d'un home estès de braços
l'ha esperat massa i ni la vol sentir;
no l'interessen gens els sagrats passos
d'un redemptor que ni ell es redimí.

Ja està cansada de tantes doctrines
i promeses de déus i sacerdots,
i veurà que ells vesteixen robes fines
mentre ella porta quatre pellingots.

I vol viure una vida veritable
sense el pes de cap dogma greu o lleu;
veu que si ahir l'enganyava el Diable
avui l'enganya Déu.

I no vol saber res de déus ni de diables
ni de misteris. Vol realitats.

Sap que si mata quatre miserables,
li seran perdonats tots els pecats.

SALVADOR PERARNAU

UN
LLIBRE
NOU

304
pàgines

3'60
pessetes

Fantasma

per BENIGNE BEJARANO
il·lustracions de SHUM

Les comandes a Gràfics "Alfa" - Bruc, 71, Barcelona

La vaga general revolucionària

Aquest moviment, tan clar i tan tèrbol alhora, ha fracassat com fracassen totes les coses mal orientades. Diuen que la revolució comptava amb una direcció experta. No ho sembla pas.

Tot i les reserves que el nostre esquerrisme ens dicta en ço que afecta l'actuació global del Govern, com a republicans que som, hem de congratular-nos que el país no hagi davallat a un caos, que no altra cosa es proposaven els dirigents anarquistes, els quals, si no eren de Terrassa ho semblaven.

Tanmateix hem de fer honor als nostres sentiments proclamant, en veu ben alta, dues coses fonamentals:

Primera. Que demanem, i si es vol exigim, que la justícia no esdevingui venjança; que les sancions a imposar no arribin a l'ensanyament; que hom no administri garrotades de cec; que hom es recordi del pare de Maria-Lluïsa, i pensem tots que la llei republicana no pot engreixar-se amb crueltats ni canibalisme. Moderació, serenitat, temperança. Justícia, sí, però humana i generosa. Heus ací el que ens inspira el flam rogent de la nostra FORNAL.

Segona. Que els poders públics no s'oblidin que el poble pateix gana. Que hi ha centenars i milers de famílies a mitja ració. Que les multituds exasperades per la misèria són camp abonat per a què hi fructifiquin les males llavors, ja vinguin de Fontaineblau, com de Moscú o de Roma.

Governants! Donem pa al poble!... Si no teniu diners, confisqueu el que us calgui. Cal declarar la guerra al pauperisme enemic tan aferrissat com el moro. Per combatre aquest, perquè sí, l'Estat despenia milions i no mirava d'on els treia. Per evitar que els nostres obrers, o llurs dones i llurs fills es morin de consumció, mobilizeu allò que calgui, però forniu pa i treball.

Les pròvides colonies

No podem deixar passar sense protesta l'afirmació que algú ha fet que les Colònies fabrils del Cardoner, són poc menys que una avan-

çada del Paradís, que l'abundància hi és patent tothora.

Això no és veritat. Tothom que conegui el règim d'aquestes colònies sap prou que, sota una aparença suau i hipòcrita, humilien descaradament la població obrera a la qual imposen un règim de vida i de costums de marcat sabor feudal. Les coses allà on siguin.

L'expulsió dels jesuïtes

Finalment, després de molts dubtes i vacil·lacions, el Govern, potser per reivindicar la seva significació d'esquerra davant del país, ha decretat la dissolució de la Companyia dita de Jesús.

Ja era hora. Els seràfics fills de Sant Ignasi constituïen una afrosata negra damunt la carta geogràfica republicana. Ells simbolitzen l'or, l'avarícia i la rapinya, adulen el privilegi i mai no s'han barrejat amb el poble, que detesten.

Vagin en nom de Déu, del seu Déu, d'aquell bedell d'or que els ha fet moure sempre!... Que no tornin mai més!... El mal està en què tots no se n'aniran. Poc o molt disfressats romandran entre nosaltres. Es precis vigilar-los. I pel damunt de tot, expulsar-los de dintre nostre mateix. Qui vulgui, que ens entengui.

La darrera vaga

Creiem que en la darrera vaga, al costat de gent illusa, de bona fe, hi han intervingut elements tèrbols, diners de gent reaccionària, monàrquics del Migdia de França i d'Espanya. Amb això queda condensat el nostre judici. Cal acabar el jugar a les revolucions.

Sovint es fa el joc als extremistes de dretes, es coincideix amb ells. Aquesta no és hora de perdre el temps ni la llibertat que són prou precioses per fer obra constructiva.

No s'hi val a posar homes reixes endins, i llavors clamar per llur llibertat.

No és humana la imitació del que feia pobres per poder fer hospitals. Cal sortir del marasme i la desorientació que ara dominen l'organització obrera.

Volem remarcar que no hi ha hagut sang, que els revoltosos desarmaren la gent sense fer víctimes. Cal sancionar els culpables d'un moviment que causa dany al país i podia ésser sagnant. Però, atenent

la circumstància indicada, cal castigar més severament que ningú, els revolucionaris emboscats de copalta.

Com vint-i-cinc anys entera

La salvatjada de diumenge, que portà com resultant que sang de criatures petites tenyís les lloses del carrer, fa que per un moment ens creiem transportats a les primeries d'aquest segle, quan ballar sardanes, segons a quins carrers, constituïa una temeritat.

Els que no transigien amb la nostra dansa eren leroruxistes. Els de la «Kabila» i els «Jóvenes Bàrbaros». Del nostre cantó, constituïem una host molt bigarrada, ja que lluitàvem, costat per costat, des dels carlins del duc de Solferino, fins als patriotes filo-anarquistes de «Progrés»...

Avui les coses han canviat. Molts dels «Bàrbaros», de 1907, s'han casat i tenen filles, les quals ballen molt a gust del pare, les sardanes que es fan i desfan. Els metecs, per una llei històrica, queden absorvits pel medi ambient abans de la tercera generació. L'evolució del partit radical, seguint fil per randa la del seu capdill, fa que avui els seus adeptes siguin gent d'ordre, poc amiga d'anar a pertorbar actes catalanistes. Altrament, la massa jornalera discola i inadaptada, que fa un quart de segle i mentava els rengles radicals, en l'actualitat prefereix engruixir la F. A. I. Ells són els que quan un líder sindicalista ha tractat de perorar en català l'han interromput, irats, dient-li: «*Que no lo entendemos!*»!

I ells són, probablement, els que al migdia del diumenge increparen el jovent perquè, seguint un vell costum omplia la Plaça d'Espanya, amb les notes vibrants i optimistes del ritme empordanès.

Invocar el disc de què hi ha homes sense feina, però a deixar sense feina uns músics i uns cambrers, és un argument idiota.

Hi havia dones i criatures i els energúmens no varen tenir-ho en compte. I va passar el que va passar...

Decididament. Progressem. Les batusses sardanístiques de fa vint-i-cinc anys es resolien sempre amb garortades i ulls de vellut. Tota altra cosa era excepcional. Ara, som més avançats i a les primeries de canvi engeguem un espetec de bales.

Espurnes pedagògiques

Entre la florida d'illusos que la República féu treure, una de les més esteses pel poble i pels pobles, fou la de què resoldria els problemes d'ensenyament popular segons els desigs fets néixer per les prediques dels cabdills republicans.

Era un dels caires més bonics i que sumava una majoria de simpaties. Homes repelosos a altra mena de suggestions cedien a la visió d'una República provident que cuidaria més que cap altra cosa de què no manquessin escoles ni mestres per als fills dels amors.

Els republicans s'acostumaren a vincular el desig del canvi de règim amb la solució dels problemes primaris de cultura. República volia dir escola sana i bella, mestre preparat i amb vocació per dirigir els infants per les vies amples i segures del progrés humà.

República volia dir escoles i mestres iguals per tota la mainada, sense distincions de classes, i que si sempre són odioses, ho són molt més en l'edat de la innocència. Escoles i mestres que forjessin pràcticament la germanor sobre un terreny comú de cultura.

República era renovació, vivacitat, joventut creadora.

¡Amb quina recança diem era, en passat, com una illusió morta!

No gens menys, així ha estat. La República espanyola ha vingut plena de compromisos i de temors. S'ha implantat amb una tal suavitat de formes, que els teixits profunds de la societat no s'han injectat encara de sang nova. La inèrcia, el pes mort de les classes conservadores, fossilitzades en la seva ostrícola ignorància, forma encara tota l'entranya i tota l'estructura estatal de la República.

El fet és que en matèria d'ensenyament res no s'ha innovat. Segueix la mateixa gent amb esperit idèntic, potser irritat per unes burxadetes superficials que molesten a la seva secular insensibilitat.

Continuen els mateixos mètodes, els mateixos estantissos procediments. I els pobles esguarden amb tristor com s'esmuny una vegada més una hora que s'anunciava prenys de possibilitat per a saltar endavant, guanyant el temps perdut que ens té a la rerassaga de la civilització.

Les promeses s'han esvaït en l'aire. Bombos i platerets sonaren per celebrar la creació de vint-i-sel mil escoles. Quantes se n'han creat? Quantes realment es crearan?

Els càlculs més optimistes les fan arribar a set mil. En manquen vint mil. La proporció d'inflament és una manca de serietat que cap prestigi pot resistir.

Mentre, vint mil mestres continuaran formant una massa inquieta

dintre el proletariat per no tenir un lloc d'acció propi de la seva carrera.

Mentre, les Congregacions continuaran la lluita de classes, infectant d'odi als infants, intoxicant-los amb mentides.

I no se'ns digui que no hi diners per a embestir l'obra de cultura popular, base indispensable d'una democràcia o d'un poble amo dels seus destins.

Sense comptar que un Estat amb instint de pròpia conservació no ha de regatejar l'esforç esmerçat en assegurar la solidesa de les seves institucions, salvaguarda de la pau pública, tenim d'esmentar quelcom que és propici a interpretacions de suma gravetat.

Tenim de dir que els Col·legis congregacionistes extreuen dels seus alumnes d'Espanya, només en ma-

tricules, la quantitat de vuitanta o noranta milions de pessetes anuals.

Noranta milions de pessetes xuclades del país, invertides en la tasca diària, avui exacerbada per la por, de combatre per totes les armes a la República i a les institucions de llibertat, en l'ànim indefens i tendre dels infants de la burgesia.

Noranta milions, sense comptar si no les pensions de matrícula, sense afegir els incalculables cabals recaptats sota capa de llibres, material, excursions, suscripcions, culte, etcètera.

No hi ha diners al país per a substituir en bon sentit l'obra nefasta de les congregacions, que en bona part són el rebuig de l'estranger?

I, doncs, aquests noranta milions? ¿No serà que aquests milions, que aquests interessos creats, pesin massa?

A la seva reverència se segueix sacrificant la instrucció del poble i l'escola única vantada amb tantes de bocades.

MANU

A n y n o u . . .

«Any nou, vida nova», diu l'adagi; però en terres franceses, trobant-se reunits els exiliats catalans en un sopar de fi d'any, la veu de Joan Casanovas es deixava sentir acompanyada del gest expressiu de l'índex de la seva mà dreta, amb els mots: «Anys nou, sí; però vida vella». Aquesta frase no podia ésser més eloqüent. Portava en si tot el coratge d'uns homes que de nou posaven llurs vides a disposició d'un ideal. Creien que per a portar a cap la reivindicació dels drets de Catalunya no hi havia altre camí que el que fins llavors havien seguit; i el temps bé ho demostrà.

En els moments actuals, però, hem de reconèixer la necessitat imprescindible d'aplicar l'adagi al peu de la lletra.

Tots i cada un dels partits polítics catalans, han de seguir una tàctica completament oposada a la que han vingut emprant tot l'any passat.

Si bé és veritat que vivim encara en ple període revolucionari, no vivim ja en aquells moments de convulsió, d'odi i d'anihilament a tot ço que s'oposava directa o indirectament a la consolidació definitiva del nou règim. Avui la República és un fet; i ara és l'hora precisament en què els catalans tenim d'unir-nos més fortament que mai, per a demostrar altra volta, com en la jornada memorable del plebiscit del

FORNAL és una tribuna lliure per a tots els homes d'esquerra. Unicament l'editorial i els resums de la setmana reflexen el criteri de la Redacció.

nostre Estatut, i més encara si és possible, que és tot un poble que desitja la seva llibertat, i que actualment, per haver-la ja iniciat, no demana res més que la seva estructuració i consolidació, tal i com aquest mateix poble ha ajudat a obtenir-la a la República espanyola i està disposat encara a ajudar en qualsevol moment a tots els germans d'Ibèria que pensin i sentim com Catalunya.

La unió de les forces polítiques catalanes, en tot el que pugui afectar el prestigi de Catalunya o de les seves institucions, es fa més necessària que mai, potser perquè precisament Catalunya, en els moments actuals, viu més intensament que mai també, el període revolucionari, puix apart d'una sèrie de transformacions que s'han de fer encara arreu d'Espanya en l'ordre social i polític, nosaltres tenim el problema cabdal de la nostra alliberació.

Alliberació reconeguda per tot Espanya fa pocs mesos i que avui més o menys directament se'ns comença a negar. Vegeu, com a prova, després dels innombrables obstacles que els nostres parlamentaris han hagut de vèncer a les Corts, les campanyes difamatòries que s'han fet i es fan encara contra l'Estatut de Catalunya.

Tots aquests obstacles no són pas fills d'altra cosa que de la manca d'unitat dels partits polítics catalans. I la culpa és ben fàcil de demostrar que la tenen les dretes; elles no han pretès altra cosa que combatre, fos com fos, el partit que el 12 d'abril els va derrotar per complet; i sense tenir en compte que l'hora és completament d'esquerres, puix han fet més aquestes en cinc

anys de catalanisme que no s'havia fet en trenta anys de catalanisme de dretes, han combatut la Generalitat, creient-se que fent això combatien el partit que havia portat a elles al fracàs: l'Esquerra Republicana de Catalunya.

Es hora ja de què tothom obri els ulls i de què els partits que fins ara han combatut la Generalitat es donguin compte de què fer això és anar contra Catalunya, puix la Generalitat no ha fet res més que portar a cap la tasca que s'havia proposat des del principi.

L'Estatut és a Madrid, i a l'inrevés de molts, jo diria: No és Espanya qui ara té la paraula, sinó, més que mai encara, Catalunya!

Cal fer vida nova en aquest any 1932. Sortosament, potser ja s'ha iniciat. El dia 31 de desembre passat l'Assemblea de la Generalitat es reunia per a tractar de la qüestió de pressupostos; els debats prenien

un caire netament polític que per inoportuns no pogueren seguir endavant; més la minoria d'Acció Catalana anuncià per a la propera reunió el tractar d'una sèrie de coses que es preveia no seria res més que el que vulgarment se'n diu treure els drapets al sol. Sortosament, això, que hauria estat perdre llastimosament el temps, no succeí. L'Assemblea s'ha reunit altra vegada, fa pocs dies, i tots els partits allí representats acordaren adherir-se entusiastament i per unanimitat al President del Govern de Catalunya i al seu Consell. Aquest és l'únic camí a seguir per a què facin cas de l'Estatut de Catalunya, perquè sabran que darrera d'ell hi ha un poble sencer disposat a lluitar fins al darrer moment per la seva llibertat.

¡Vida nova han de fer tots els partits polítics catalans, en aquest any 1932!

JOAN ALEGRET I SEGURA

Companyonia

Una vegada més el companyerisme escolar ha sofert una traïció. Uns escolars, amb la generositat de la seva joventut, escampaven el diàlluns el seu ferment revolucionari amb fulles clandestines, quan s'han vist rodejats de guardies d'assalt. Els uns han pogut escapar i altres han estat detinguts: entre aquests últims hi havia una senyoreta.

Això no tindria res de particular, a no ésser el motiu que va donar lloc a aqueixes detencions. La policia va ésser advertida telefònicament per uns escolars, de la propaganda que exercien altres companys seus a la porta de la Universitat. No cal rumiar gaire per endevinar qui van ésser els delators, puix solament els de l'Associació d'Estudiants Catòlics eren capaços d'un acte com aquest. Tota la seva mansuetud i hipocresia pren aquestes manifestacions quan es troba enfront de cors joves que donen la cara.

No ens interessa qui eren els propagandistes. Solament ens interessa saber que eren estudiants i que tenien el dret de manifestar la seva opinió i de buscar adeptes dins de casa seva. El criteri dels estudiants confessionals és completament contradictori segons es tracti d'un gènere o un altre de propaganda i la seva manera de reaccionar davant de l'adversari polític, té sempre les mateixes característiques baixes i repugnants. Diga'm com obres i et diré qui ets.

Recordem l'últim any d'universitari, encara recent. Dos individus tradicionals van acostar-se a l'acera de la Universitat, acompanyats d'un capellà i començaren a repartir gratuïtament el primer número d'un setmanari que es titulava «La Trinchera». Els pocs estudiants d'esquerra que llavors hi havien, varen

cremar-los al bell mig de l'entrada al nostre edifici, i varen acabar a patacades amb els propagandistes, que no tenien l'atenuant de desitjar un món millor ni la dèria d'alleujar la humanitat de les seves penes. Varen criticar aquesta actitud poc liberal. Però aquells estudiants varen prendre justícia amb les seves mans, sense volguer recórrer a l'ajut de la policia monàrquica, poguent-ho fer.

Nosaltres creiem que no mereixen anomenar-se estudiants els que, manca de confiança en la seva raó, empren, com a suprema argumentació, la raó de la força.

Testimonis presencials i la índole de les ferides demostren que a la Plaça d'Espanya els agents dispararen sobre bons amics nostres que feien ballades. El cap de Policia, fent honor al republicanisme que l'ha elevat al lloc que ocupa, és el primer interessat en que es castiguin els culpables i s'acabin aquests i altres abusos. Confiam que el senyor Menéndez vetllarà per la dignitat de la República, per la de les forces que comanda i per la seguretat dels ciutadans, fent arribar al cos de policia la transformació que està produint-se al país.

Cal que tothom vulgui contribuir a l'enfortiment d'una organització esquerrana. Enfortiment democràtic i d'opinió. Cal anar amb aquest propòsit al I Congrés d'Esquerra Republicana

Les notes, informacions, comentaris de la premsa de dreta, encara que es digui independent, són tendencioses. Cal llegir premsa d'Esquerra

Posicions

Els catalans anàrem al moviment republicà amb dues finalitats essencials molt clares.

Foren les dues banderes enarbolades, República i Catalunya.

Havem de lluitar per la llibertat dels homes i la dels pobles.

Avui tenim República. Encara no tenim la llibertat de Catalunya.

A Madrid han fet una Constitució per garantia de les llibertats humanes. Podeu donar per acabat el seu moviment, la seva petita revolució, i dirigir tots els esforços a establir i consolidar posicions.

A Catalunya ens manca el punt essencial d'articular aquelles llibertats humanes dintre la Constitució de llibertat col·lectiva. A Catalunya, doncs, no podem considerar acabat el moviment revolucionari mentre no ens haguem donat la nostra Constitució interior.

Aquells dos punts de vista, aquestes dues posicions han d'explicar i orientar tota la nostra actuació.

No és estrany que a Madrid parlin en un to i aquí en un altre.

Ells tenen fet l'Estatut de llur revolució. Nosaltres encara hem de fer el nostre, i estem esperant la seva vènia en gràcia a una cordialitat que no és corresposta amb gaire urgència.

Una de les conseqüències més lògiques és que els revolucionaris catalans encara no han de desarmar.

Publicacions ÀGORA

El proper mes sortirà

Fantasmas

per Benigne Bejarano

Llibre il·lustrat per

"Shum"

304 pàgines

3'60 pessetes

L'agitació a l'Alt Elobregat

Un esclat d'indignació, els motius de la qual cal esbrinar

La setmana passada, es produí a tota la comarca del Cardoner, un moviment revolucionari que fou sofocat com ja sap tothom.

La premsa diària de tots els matissos, ha dedicat moltes columnes i fotografies documentals a aquest afer, explicant repetidament els fets de més o menys truculència que es produïren aquells dies—precisament i tan sols, els d'aquells dies—; ho trobem interessantíssim, però, a nosaltres, no podem negar-ho, ens extranyà ja de primer moment la coincidència de què es produïssin aquests esdeveniments en aquesta sola comarca i amb tal fermesa, i vàrem creure tot seguit que per arribar els fets a l'alçada que arribaren, havia d'aver-hi, forçosament, causes motrius suficients per explicar-los, i amb aquest fi, ens traslladàrem a aquesta comarca per tal d'esbrinar quines eren les condicions objectives que havien fet possible aquest moviment.

Ens trobàrem amb una acumulació de fets insospitada, amb una influència i un lligament tan gran amb el moviment revolucionari, que podríem dir-nos, si no seran aquestes les causes del moviment, els enumerarem i analitzarem.

Antecedents

Per octubre o novembre proppassat, el propietari d'una fàbrica de teixits de Súria entrava en tractes per arrendar-la a un particular que volia posar en marxa, precisament el dia 2 de desembre, ho prova el fet de tenir ja el personal tècnic contractat i també contractada la suficient quantitat de matèria prima per començar els treballs.

Dos dies abans de firmar el contracte d'arrendament, un trust de fabricants de la comarca, els caps més visibles del qual són E. Bertran i Serra, Valls i Taberner i Mata i Pons, oferien un 10 per 100 més que el primer arrendador per tal de predre-li l'opció; la primera oferta era exactament de 100.000 pessetes. Això, fins aquí, no té altra valor que una «jugada» comercial.

Però la finalitat d'aquest trust en adquirir fàbriques, és precisament per evitar la competència. Adquireixen la fàbrica, la paren i així eviten la possibilitat d'un competidor, sense tenir en compte que llur maniobra causa la ruina del poble on les fàbriques son instal·lades, i porten, per tant, la misèria i la desesperació a moltes llars, castigant de passada, evidentment i a llur profit, l'economia de la regió. Aquesta violació de tots els drets, entra de ple—al nostre entendre—dintre el camp de jurisdicció de la llei de Defensa de la República, que no sabem per quines causes no s'ha aplicat en aquest cas.

Això inicià un fort malestar entre l'element obrer, que esperava obririen la fàbrica tot seguit, malestar que arribà a la indignació, quan una Comissió de la Unió Gremial de Súria visità a l'esmentat trust per demanar-los que possessin en marxa la fàbrica i els contestaren que no sols no l'obririen, sinó que treurien els telers d'ella.

Descepcionats per la impossibilitat d'aconseguir res d'aquells senyors, els obrers intentaren emparar-se amb la llei i anaren a presentar llurs queixes al llavors governador senyor Anguera de Sojo, qui, després d'haver-los-hi reconegut tota la raó i després també de tres o quatre visites infructuoses, acabà per dir-los «que no hi podia fer-hi res».

Tingui's en compte, que en tot aquest procés no es produí cap acte de violència per part dels obrers i que, malgrat les vexacions sofertes, sols s'emparaven amb la llei i la raó que els assistia, i tingui's en compte també que no se'ls hi va fer justícia.

**

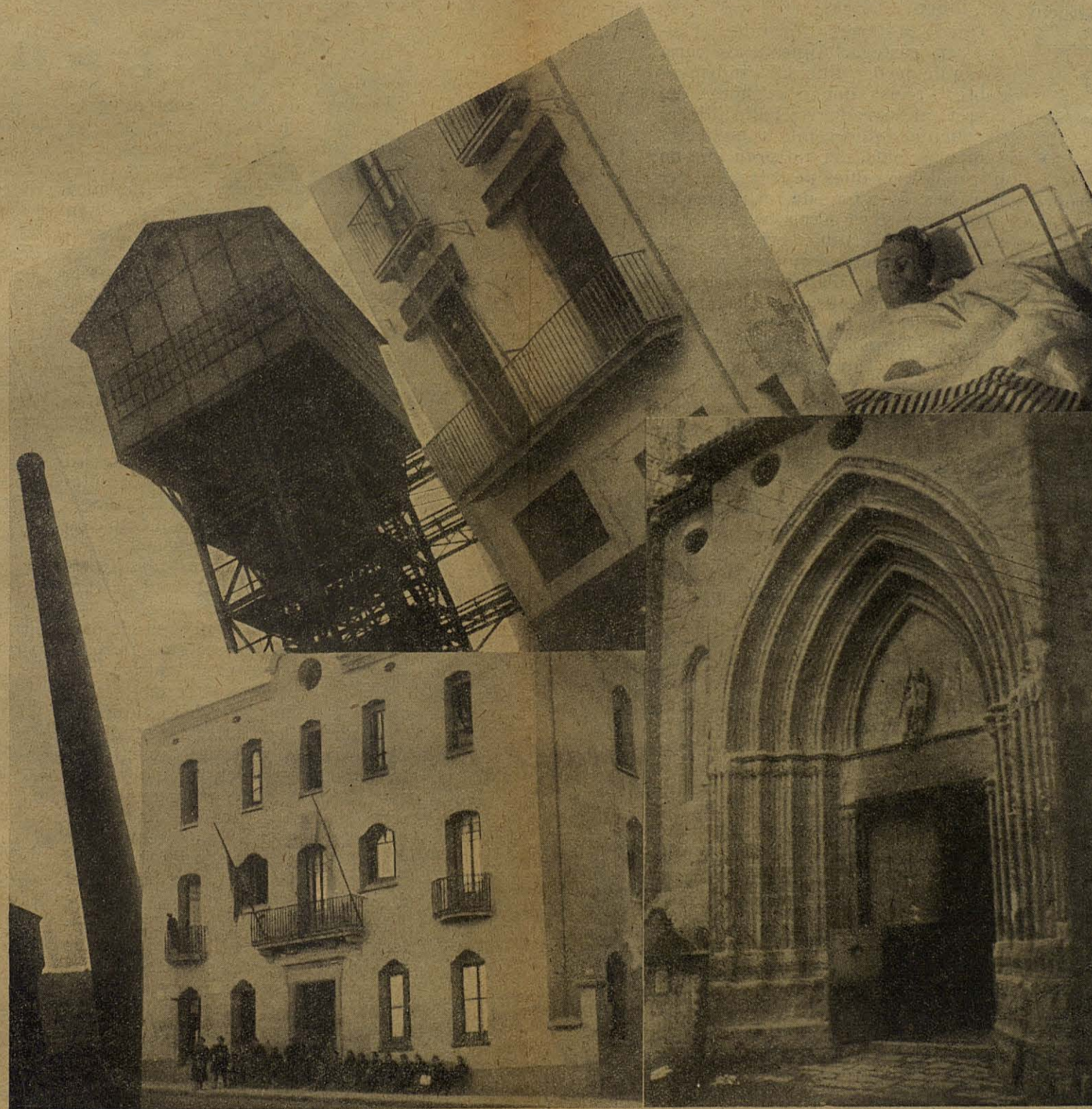
A Cardona, la Companyia d'explosius, després de dues vagues guanyades gràcies al recolze d'un ex ministre, que formava llavors part del Govern i que té quelcom a veure amb aquesta societat, es dedicà a prendre represàlies, acomiadant a cinquanta sis obrers; tot això, mentre agents a sou de la companyia en recrutaven de nous a fora de Catalunya, lligant-los amb vergonyosos contractes, fent, mentrestant, al altres el pacte de la fam. Fou inútil que, continuament i humiliant-se, demanessin per reingressar; no

foren mai atesos per ells i, malgrat els nombrosos passos fets, tampoc ho foren per la llei.

No és estrany, doncs, que entre els revolucionaris detinguts hi hagi algun d'aquests obrers decepcionats; no és estrany que, forçats per la fam i sentint llur dignitat ferida per les provocacions sofertes per part del feudalisme d'aquella comarca, es trobessin en mig de la revolta. El que cregui que l'època feudal ha passat, s'equivoca; doncs, que visiti la conca del Cardoner i s'enteri del «règim de colònies», i coneixerà els feudes de l'any 1932; però, anem-nos atansant als fets.

La setmana abans d'esclatar la revolta hi hagué una acumulació de fets, que de cap manera podem creure deguts a la casualitat, totes les poderoses companyies d'aquesta comarca es dedicaren, com obeint a una determinada consigna, a efectuar actes de descarada provocació.

La Companyia Manresana d'Electricitat acomiadava a trenta

homes, sense més ni més, doncs no pot ésser per manca de treball, quan estan fent-lo intensiu. Això provocà, com és natural, la indignació de tots els obrers i començà a enrarir l'atmosfera, immediatament Gas de Manresa, tenint treballs a efectuar acomiadava també a una brigada, recolzant-se amb una excusa política, els fabricants de calçat, que ja per dues vegades havien sotmès als obrers a unes rebaixes de jornal amb l'excusa de la competència de Mallorca; també acomiadava personal i volia tancar la fàbrica, envitant-ho el governador senyor Moles. Els fabricants de calçat passaren, no tan sols sobre dels drets dels obrers, sinó que es rebel·laren contra l'autoritat; s'arribà a proposar llur detenció, cosa que no s'efectuà, el que fa suposar una vegada més que totes les lleis actuals, inclosa la de Defensa de la República, sols s'han fet per aplicar als obrers.

Es respirava en l'aire que passaria quelcom, doncs el patrons no cessaven en llurs provocacions i no s'atenien les queixes dels obrers, i si alguna s'atenia no s'hi posava remei; mentrestant, a la fàbrica nova de Manresa del senyor Bertran i Serra, hi posaven a treballar a un individu, la presència del qual ja SAVIEN que provocaria un conflicte; es tractava del que havia estat president dels Sindicats lliures de Manresa.

Tots aquests desafios exaltaren a la massa obrera fins a la desesperació; tingui's en compte que tots aquests fets es produïen simultàniament i molts pocs dies abans del moviment revolucionari. Coincidint amb tots aquests fets enumerats i altres semblants, per tots els pobles de la comarca del Cardoner, apareixien unes fulles que atacaven durament a la República; aquestes fulles no eren ni comunistes ni anarquistes, sinó descaradament monàrquiques.

Passaven els dies i no es posava solució a cap dels problemes plantejats i, per fi, el dijous, va venir l'esclat revolucionari. Aquest fet ha estat ben sintomàtic i ha demostrat, si més no, del que són capaces les masses quan se'ls provoca. Ens atrevirem a dir que aquest moviment de la base ni el sospitaven els mateixos dirigents; ha estat la fam i l'acumulació de les provocacions en un moment donat qui ha fet esclatar aquest moviment, ha estat una fogina encesa pels elements feudalistes—he dit feudalistes, i espero explicar-ho en un altre article—, els clergues i tota la gent reaccionària d'aquesta comarca que, provocant insistència i a consciència a la classe treballadora ha fet possible que aquesta mostrés llurs odis i llurs passions, quant a les intencions i sentiments d'aquesta classe, continuament vexada ens cal remarcar el fet, de què en els pobles que durant unes hores foren seus, no hi hagué cap ferit ni es produí cap venjança, ni de caràcter personal ni de classe.

**

Es de tota necessitat investigar tots aquests fets, evitant el tot de falta de ganes d'aplicar els mateixos procediments a les dretes que els que s'apliquen a l'extrema esquerra. Si d'una vegada no s'esbrinen aquests fets i no es fa un seriós escarment als que amb llurs procediments provocaren als obrers i els portaren a la desesperació per la fam i els ultratges, insultant també a la República, si l'autoritat no defensa com és degut a l'obrer en llurs drets indiscutibles, aquest es veurà obligat a defensar-los amb la seva pròpia ma.

En aquests moments en què en aquesta comarca s'intenta formar una mena de guàrdia cívica armada i secreta per fi d'impe-dir als obrers d'aconseguir llurs reivindicacions, una mena de sindicat lliure. Cal que l'autoritat ens mostri la seva imparcialitat, no és l'hora d'amenaces verbals ni d'últimatums retumbants dirigits per la ràdio; és l'hora d'obrar ràpida i enèrgicament contra els provocadors. Cal fer esperar el «Buenos Aires», doncs potser serà precis desembarcar-ne alguns per embarcar-ne d'altres. Que esbrini el Govern aquests fets i que obri en conseqüència.

JAUME MARCK

La crisi del llibre català

III i ÚLTIM

En el nostre article darrer vàrem contreure un doble compromís. Plantejar el nostre projecte — o avant-projecte—i donar per acabada la nostra exposició. Això ens posa en un compromís. Un estudi a fons amb luxe de xifres i càlculs de probabilitats ens portaria molt lluny. Un simple esquema corre el risc de no convèncer ningú. Fet i fet, tractarem de conciliar-ho.

Vàrem dir que les armes amb què podem escometre la indiferència pública són quatre. El fascicle o quadern, l'entrega, el fulletó i l'edició rústega.

Cada un dels quatre aspectes té el seu camp d'operacions dintre un sector distint de la psicologia vària de la multitud. Tots i cada un són aprofitables. Cal saber-los aprofitar.

Començarem per la fórmula de bastaix, la més baixa de sostre, l'entrega. Compta amb una immensa multitud d'adeptes, entre les dones especialment. Aquests lectors, o lectors, cal anar-los a cercar a casa i enllemnir-los, perquè se sotscriuin, amb rifes de rellotges, atuells de cuina, mobles i andròmines semblants. Es un negoci que sembla miserable, però que, quan el «seu» públic pica, és d'or. Cada entrega de 16 pàgines sol ésser pagada a 20 cèntims; i si el tiratge és fort, en costa dos o tres. Aquest públic serà molt difícil d'atraure. Desconeix el català escrit i confegeix sovint amb treballs el castellà d'escriptors com «Hugo de América». Però, com que el que interessa és que comprin, podríem servir-los allò que volen—compatible amb el nostre decòrum—i canalitzar el profit en vers el sosteniment d'altres temptatives en les quals la pèrdua material és segura. Les dificultats idiomàtiques caldria vèncer-les amb premis espectaculars que temptessin la cobdícia de les dones.

El fascicle o quadern setmanal, es ven als quioscs i sol absorvir-lo un públic una mica més selecte. Els joves i les noies hi tenen predilecció, sobretot pels temes cinematogràfics, i fóra molt més assequible de catalanitzar. Una propaganda activa i una presentació acurada ajudarien molt l'èxit. També faria falta estimular els compradors, si bé els estímuls no foren tan positivistes. Viatges gratuïts i llibres suggestius, crec jo que despertarien força la cobejança dels possibles consu-

midors. Aquests fascicles poden constar d'una obra curta, però important, cada setmana o bé enfocar-ne una de més extensa a completar en cert número de fascicles. Hi ha una forma mixta que estriba en donar com a nucli un original sencer per número, acompanyat d'altres que seguirien d'una setmana a l'altra. Jo m'inclino per aquesta solució, i tinc els meus motius.

En parlar de fulletó, no tracto pas d'esperverar els selectes amb l'amenaça d'incrementar a Catalunya la clàssica literatura compresa sota aquest nom. Potser hi ha una mica de «pose» en la repulsió que el mot inspira. Noms tan il·lusoris com els de Dickens, Balzac i Sudderman, jo els he vist encapçalar fulletons. No fa gaire, Tolstoï, honorà amb la seva obra capdal un rotatiu de llengua catalana. Però el que jo tracto

Una oració al Déu dels gasos asfixiants

Amb el títol, genèric pan-europeu per cert, de «*Wojna*» (guerra), el capellà catòlic i amic de Pilsudzk, Miesski-Uzeski, ha publicat un fulletó en el qual s'hi troba l'oració següent i que el sant home recomana als seus fidels cristians:

Senyor, dona'ns força al nostres braços, una punteria fixa als nostres canons, resistència als nostres tanks, fés invisibles als nostres aeroplans, i una irresistible expansió als nostres gasos asfixiants.

Concedex-nos la senyal del Teu Amor, oh, Senyor, i en nom d'aquest amor Et preguem, oh tot puixant, d'exterminar als nostres enemics!

Que llurs dones, com llurs països esdevinguin estèrils; que llurs infants tinguin que viure d'almoïna i que llurs dones siguin deshonrades! Fes, Senyor, que llurs bales es perdin pels camps com els anyells i que les nostres arrenquin llurs cors com els tigres.

Senyor, que la nostra ànima és encara la mateixa que la de fa mil anys, ella odia als incrèduls com Tu els odies i, per aquestes raons, Tu els faràs esdevenir impuixants per l'Eternitat...

Amén.

Si hem de jutjar per aquest document, la civilització polonesa, sota la prosecució de França, ens promet algunes sorpreses agradables per l'any 1932.

El «papa negre» també és polonès. Fóra curiós que tots els fills de... Sant Ignasi se n'anessin a Polònia a lloar les virtuts del capellà Mieszki-Uzerski, autor de la pregària.

de cercar en el fulletó, és una funció de propaganda que, en castellà, dona bons resultats. Avui disposem de sis diaris, la qual cosa vol dir que totes les tendències hi són representades. No costaria res als mateixos de posar-se d'acord amb les editorials de significació més afí i publicar, en fulletó, les obres que cregués oportú. Molta gent que no compraria mai un llibre determinat, veient-lo un dia i un altre dia sota la secció de telegrams, per exemple, acaben per llegir-ne un fragment. Els hi agrada, i com que no tothom té paciència per retallar cada dia el fulletó, són molts els que compren el llibre. «Boda por venganza», una de les novel·les més insulses que mai no s'hagin escrit, va batre, per aquest procediment, el record en una de les últimes diades del llibre.

Queda la darrera fórmula: el llibre en rústega. Aquesta és cara. S'han de perdre diners. És indispensable. Precisa donar a l'home del carrer, al jove que treballa, llibres excel·lents, interessants i meticulosament servits, per un preu que no ultrapassi les dues pessetes. Cal fer miracles. Se n'han de fer, i perquè puguin fer-se és precis treure tot el suc a les tres fórmules primeres, que són susceptibles, escomeses, amb tenacitat i braor, d'apuntalar el nostre mercat de llibreria, formant el nucli de lectors que avui ens manca.

Acabo l'espai i renúncio a estudiar què és el que cada una de les quatre fórmules podria contenir. Jo tinc la seguretat que, entre vosaltres, hi ha escriptors, joves i vells, capaços mitjançant una remuneració decent, d'enrobustir la vasta producció que desitgem, amb tots els caires de l'enginy i de la imaginació. No caldria ésser Diògenes per trobar-los. Caldria, només, llençar tota pedanteria estarrufada, i acceptar tothom per allò que serveix, que de vegades no és el que es pensen ell ni els altres.

He dit el que havia que dir. Demano a les figures destacades del nostre món literari que no em condemnin sense apel·lació. Fet i fet, treballa per ells. De l'aprenent de fuster que vingui a nosaltres per llegir en català les aventures de «Perotlo-lladre», pot sortir-ne el dia de demà un incondicional de la poesia. de Guaran de Liost o la de filosofia de Serra-Hunter.

J. M. FRANCES

AQUESTES PERSONALITATS CO-
NEGUDES QUE, DIUEN ELS GO-
VERNANTS FINANCIAREN LA
GRESCA D'AQUESTS DIES, ¿QUI
SON?

A FUERTEVENTURA PODRIEN
ANAR-HI TAMBE ELS CARLINS
DE BILBAO, ELS EXPORTADORS
DE MONEDAS I ELS FABRICANTS
QUE PLEGUEN

Crònica de Madrid

Els recents esdeveniments de la província de Barcelona han causat gran commoció en els ambients polítics madrilenys i les seves repercussions a la Cambra hauran ja estat experimentades quan aquesta crònica surti a la llum pública. Quan escrivim aquestes ratlles, tenim ja anunciada una interpellació del diputat de l'Esquerra senyor Grau, a propòsit dels fets de l'Alt Llobregat.

Però, més interessant que tot això, ens apareix l'examen de l'actitud governamental i de la premsa espanyola i catalana amb referència amb ço que pomposament anomenen «intent de revolució social». Dues coses mereixen ésser assenyalsades en la posició adoptada pel Govern: l'energia que s'ha volgut demostrar per fer front a la situació i el projecte d'augment de les forces de seguretat.

El primer, ha donat ocasió de posar de manifest a l'opinió espanyola i al poble de Catalunya un fet innegable: que el Govern central és l'únic que detenta el monopoli de les forces armades de Península i l'únic que, en cas de perturbacions, pot oposar la força a la força. Ens ha semblat, a més a més, que s'ha extremat la nota en les mesures de seguretat preses, amb un objecte que no haurà escapat als ulls dels que llegeixen. La situació a la província de Barcelona cal dir que no ha estat mai d'una gravetat tal per a desplegar forces de l'exèrcit, de la Benemerita, de la marina i de l'aviació, amb l'abundància amb què s'ha portat a cap. S'ha remarcat inclús que s'ha exagerat l'alarma i la importància del moviment, atribuint-li propòsits i grandària que, els que han pogut veure'l d'aprop, neguen rodonament.

Amb aquesta línia de conducta, s'ha volgut fer veure a la gent d'una i altra llengua, que l'estat de les lluites socials a Catalunya requereix la presència i assistència d'un Govern fort i amb completa llibertat d'acció en qualsevol moment. Hi ha hagut una ostentada complacència en disminuir i menysprear les facultats del Govern de la Generalitat, aprofitant els moments de pànic que han procurat els esdeveniments de Barcelona. S'ha guanyat així una batalla política contra l'Estatut, perquè tot això es farà present en el seu dia com argument de força, en discutir-se els límits del règim autònom a atorgar-se a Catalunya.

Al mateix temps, la premsa reaccionària d'aquesta ciutat, llença el crit al cel tots aquests dies fent remarcar el què passaria si no hi hagués un poder fort i enèrgic per a reprimir qualsevol alçament, i és curiós el constatar com aquest interès en la «defensa de la República» es manifesta amb la mateixa intensitat en diaris barcelonins que, ells també, s'han arrancat amb un

amor desesperat per al nou règim, que no podem endevinar com ha pogut néixer tan sobtadament i amb tanta força.

Les aprovacions vers el projecte d'augment de noves forces i construcció de tancs i adopció de fusells metralladores per als guàrdies d'assalt, ha merescut també els mateixos entusiasmes en aquests sectors de premsa espanyola i catalana, els quals han entairat a l'ensems himnes de glòria a l'«ordre públic», a la «tranquil·litat» i als «vertaders governs». Arribats a certs límits, trobarem sempre aquestes coincidències, que no ens hauran de sorprendre. El règim democràtic o pseudo-democràtic de la Península segueix la seva labor de reforçar l'aparell opressor de l'Estat, aprofitant tota avinentesa que això li permeti. Es van guanyant d'aquesta manera les característiques de l'última evolució capitalista en tots els Estats: enrobustiment del poder executiu, reforçament de l'aparell burocràtico-militar en forma mai coneguda abans i formació dels grans monopolis per arribar a la concentració capitalista de l'Estat.

La República espanyola no pot, per ara, adquirir més que les dues primeres característiques, que són conseqüència natural de la repercussió de la crisi mundial en el país i de l'estat revolucionari que travessa. Més amb això en tenim prou per seguir la seva evolució i per observar la posició feixista dels «elements d'ordre» i «forces vives» d'ambdues parts de l'Ebre.

ANTONI VENTURA

Madrid, 25 gener 1932.

**

DE MADRID

Del senyor Azanya ens deia l'altre dia un diputat castellà que, el més gran que va fer quan va pujar a la Presidència del Consell de ministres, va ésser «el dejar en Estado a Lerroux».

LLIBRERIA ARIEL

Un llibre interessant, emotiu

Perseguint el Sol

del Solitari de la Mar, traduït per Miquel A. Baltà
La vida en plè Occèà, les belleses del Tabits son reflectides amb verisme imponderable

Cinematògraf radio-disc

Ràdio

L'art musical, destinat per la seva essència pròpia a dirigir-se a l'oïda, s'acomoda, evidentment, millor que cap altre, a la transmissió radiofònica.

La música, per estar convenientment tramesa, ha d'obeir a certes condicions, difícils de precisar dintre el domini pràctic. La rebellió de les obres a radiar, la dels cantaires i instrumental destinats a interpretar-les, té, sens dubte, la seva importància. No crec que hi hagi cap organitzador de radio-concerts tan poc experimentat, que no pugui saber d'avant-mà si tal veu o tal timbre rendiran bé o malament; mes, com que aquest fet l'hem pogut precisar mantes voltes a les estacions catalanes, ens atrevim a dir que és preferible trametre inclús mediocrament una obra bona, ben executada, que portar a cap una bona transmissió d'una obra mediocre i mediocrament executada.

Es precis veure la necessitat d'aquest principi. La T. S. F. s'ha difusat per tots els mitjans socials, ha adquirit de fet, una potència formidable de la que cal esperar-ne molt, del punt de vista del desenvolupament del gust musical en el públic.

Però si els radio-concerts són mal concebuts i les execucions són febles, és precis témer uns efectes totalment contraris.

Cal, doncs, témer, que l'aficionat si és intel·ligent, es desinteressi totalment de ço que se li ofereix, o ço que és pitjor, que es complaguin amb la mediocritat. Dues coses ben lamentables que es poden evitar.

ELE

CATALUNYA ES UNA NACIO, A DESGRAT DE TOTES LE DEFINICIONS LEGALS. LA PAU ENTRE LES NACIONS IBERIQUES, HO D'ESSER ESTINTOLADA PER LA MUTUA ESTIMACIO; NO MAI PER LA FORÇA

Pàgina femenina

«Miss Espanya» 1932

No volem ésser menys que la resta de premsa. Avui ens plau remarcar que ens satisfà molt més que la senyoreta Daniel hagi estat nomenada «Miss Espanya» que no el que ella, per una altra circumstància, hagués continuat amb el de «Miss Catalunya».

Que ens perdoni la senyoreta Daniel, però ella no representa, ni pot representar mai, la dona catalana.

La seva bellesa esplendorosa, la seva figura estatuària, mereix l'homenatge dels homes que componen el Jurat; la senyoreta «Espanya», però, no es pot permetre el luxe d'opinar. Una dona que es presenta en una fira de vanitats com són els Concurs de Bellesa, quan un periodista li pregunta, deu respondre concretament, si la seva frivolitat no l'ha deixat pensar en altra cosa que en banalitats, deu contestar-ho sincerament, no pas amb concrecions absolutes i poc assenyades.

Diem que no pot representar la dona catalana, aquella que no viu els moments inquietos de Catalunya; que viu al marge dels instants plens de neguit; la qui diu que «l'Estatut és cosa d'homes»; aquella que es complau en representar la dona espanyola; la qui, per damunt de totes les coses, li agraden les curses de braus... I tantes i tantes banalitats per l'estil.

A nosaltres, dones catalanes, que som un xic més conscients i no vivim de l'adullació, però que tenim sentiments, ens és completament indiferent que una dona que ha nascut a Catalunya per atzar, car el seu esperit ni la seva ànima no són pas de catalana, representi la nostra bellesa en altres terres. No en tenim de fer res absolutament, i això, consti que no ens ho fa pas dir el despit. La nostra joventut i, si més no, el nostre idealisme hauria de restar-ne satisfet, car, al cap i a la fi, és el triomf d'una dona que representa a Catalunya en el seu aspecte frívol, el que no podem consentir i això revolta el nostre esperit catalanesc, molt més pur i més intens que tota la banalitat on hi va pres l'orgull d'aquesta dameta, és que ella estigui tan satisfeta de representar Espanya, quan el seu millor goig, en aquests instants,

hauria d'ésser anomenar-se «Catalunya».

Ja ens fem càrrec que la senyoreta Teresa Daniel no entèn en política. No volem exigir-li que hi en-

Casa Bastida

Passeig de Gràcia, 18
Barcelona

Gran Basar
de Sastreria sistema
Nordamericà

BASTIDA s'engrandeix, i
el seu èxit obeeix a 3 raons:

- 1.ª La seva nova fórmula en l'art del vestir.
- 2.ª Tenir el vostre vestit sempre a punt.
- 3.ª La fabricació és venuda directament al comprador.

Actualment
Preus baratíssims
i liquidació de temporada

tengui; el que sí voldriem que no oblidés és que ha nascut a Catalunya, i això es veu que no ho recorda i es sent espiritualment espanyola... amb totes les seves actituds i, àdhuc, en les seves cursileries.

Ens plau molt felicitar-la, senyoreta «Espanya»!

BERTA-MARIA SEGRETTI

Feminitat, si, però conscient

Vaig a contestar amb uns mots a un article aparegut aquests dies a un setmanari i signat per una dona que comença a revelar-se dins el món del periodisme.

Molts i molts cops he llegit amb delectança alguns dels seus escrits, però no puc pas dir-ho així del que suara em rereria. Votem demostrar que la dona soisament amb encisos pot conquerir una posició política o social, es impròpi de tot decorum femení. Amb encisos és lleial aconseguir-hi un matrimoni avantatjós o un amor; amb encisos, és noble crear una felicitat al redós dels que amb nosaltres conviuen, però no és ni noble ni lleial volguer amb encisos ocupar un lloc administratiu ni conquerir una acta de diputat.

Que consti que no sóc pas una dama de «polacres i cotilla». Sóc una dona del dia, de rimmet i llapis roig, però no puc en cap moment acceptar una coqueteria dins un despatx o un Congrés, en el treball o en la política.

Dins una oficina comercial o administrativa, compartint-hi el treball ambdòs sexes, la dona que interromp les seves tasques per posar-se un xic més de carmi al llavis, quedarà molt femenina, per què no?, però molt poc dona intel·ligent i conscient del seu rol en aquell moment, i mereixerà el blasmé correntment emprat pels homes que es creuen vexats per actuacions femenines dins el seu treball.

¿Què direm, doncs, de la dona política que, en un míting, conferència o asseguda en els escons d'una Assemblea, embellís el seu rostre, i que en plantejar-se un debat procurés aconseguir-ho amb mirades o somriures?

No! La dona que pel seu talent mereix un càrrec públic deu, naturalment, embellir-se per la seva edat i condició, d'acord amb la moda i el viure del moment, però un cop de ple dins la seva actuació, no ha de fer prevaldre armes femenines. Sàpiga lluitar d'igual a igual, i com sigui que els nostres drets són ben defensables i les nostres reivindicacions deuen ésser ben escoltades pels homes d'avui, sobrereres són les manyagueries que en aitals casos rebaixen i no honoren pas el nostre sexe.

Els homes són infants grans, segueix dient; d'acord, són infants grans íntimament, per què no? Pe-

(Acaba a la plana 14)

Fornals

Esquemes

Encara no s'ha acabat el malestar entre la gent que treballa al Port. No parlem del Sindicat, però a la Germandat de Sant Pere Pescador, ens aseguren que gent de l'ofici, pel sol fet de no pertànyer a la U. G. T. passen gana.

Això hauria d'ésser una vergonya pels obrers de la U. G. T.... i no hauria de tolerar-ho el senyor governador.

**

A propòsit ens han escrit de Vallcarca que el senyor Fradera continua incomplint hores de treball, reglaments d'higiene, laudes i tot el que li sembla.

No hi cabria al «Buenos Aires»?

**

Es lamentava un dirigent del Bloc Obrer i Camperol, que havia estat clausurat el seu local i empresonats alguns militants sense motiu de cap mena.

Home—contestà un de la penya—, haurieu d'estar agraïts. Ho fan per donar-vos categoria.

**

Un setmanari de lluisos i marianos de Koska adreça unes inflama-

des lloances a les nebotetes de capellà que s'entestaven en fer gimnàstica amb mirinyac, a l'Escola Normal de la Generalitat.

Les anomena heroïnes del pijama.

**

Les agitacions obreres d'aquests dies han servit d'immillorable reactiu per a descobrir tota la fauna cavernària que amaga habitualment el seu odi bestial a la República i als treballadors, sota una maniobra d'indiferència o estupidesa.

¡Com se rabejaven demanant sang! Tot era parlar d'afusellaments i deportacions. ¡Quin fàstic haver de conviure amb aquestes hienes!

**

La hiena és un animal feréstec, covard i pudent. S'alimenta de cadàvers. El seu crit en la nit és com una rialla estrident i folia.

**

Les males ànimes de la bona gent han tornat a treure el cap.

Disfressats de defensors i aimants de l'ordre, que ells confonen amb el desordre dels seus injustos privilegis, han tingut l'avinentesa de manifestar la seva natura de botxi i estira-cordetes.

Llegint que s'havien retirat a muntanya obrers enganyats per al·lucinats o confusionaris, deia un mi-

nyó ben peixat, amb cara vermella, de fill de frare:

—¿Què espera la Guàrdia civil per a copar-los i fusellar-los a tots?

**

Fórmula de la dreta reaccionària per arranjar el conflicte dels parats forçosos: Si n'hi ha cent mil, fusellar-ne mil cada dia durant tres mesos.

—Encara en sobranen deu mil!

—I ca! Ja es donaran manya a fugir.

**

Aquell gosset petener que lladra al nom de D. I. C. es dedica a ensumar faldilles ficant-se amb la vida privada d'homes que si algun defecte tenen és el de fer-se la illusió de domesticar als llops amb paraules de germanor franciscana.

Confrare de «Gracia i Justicia», ens dol que el difamatori pamflet que s'escriu en català estigui a un nivell tan baix comparat amb la clavaguera dels jesuïtes madrilenys. ¡Fins en la mala bava són inferiors els nostres cavernícoles!

**

Tots els derrotats acaben en derrotistes.

Contra aquesta pendent, els mateixos d'Acció Catalana no hi poden res.

¡Ja no parlen de la Lliga inse-pulta!

El que no hauria de passar l'any 1909 ni l'any 1932

Els fets d'aquesta setmana a la Universitat

Des del dilluns es notava entre els catòlics i carlins una gran efervescència, que es va agravar en dir algú que entre la classe escolar hi havia elements estranys comunistes.

Immediatament, i no sabem per quin avis, va venir la policia d'assalt, la qual va detenir dos individus no estudiants junt amb tres o quatre d'aquests, que es limitaven a observar les maniobres del catòlico-tradicionalistes i a esparar la seva imminent provocació. Entre els detinguts hi havia una noia, que fou alliberada desseguida, com els altres estudiants. A cada un d'ells se'ls imposà una forta multa.

El dimarts el catòlics varen intentar fer una manifestació amb un cartell que deia: ¡Visquen els jesuïtes! La manifestació fou tallada pels estudiants esquerrans, repartint-se estopa, entre els visques dels uns i els moris dels altres, promoguent-se una gran bronca, fins arribar a paraitzar, en part, la circulació per la Plaça de la Universitat.

Apenes transcorregueren trenta minuts entre furioses discussions, varen intentar altra vegada els estudiants reaccionaris fer una manifestació, que fou impedida, com l'altra, mitjançant l'estopa.

Llavors vingué la policia, la qual es limità a observar per la Universitat.

Després foren detinguts dos o tres estudiants que es posaven en contra les provocacions dels catòlics.

Els estudiants detinguts tenen una significació completament esquerrana. En veure venir la policia, alguns d'ells varen aplaudir.

Ha estat lliurada a la premsa la següent nota, per tal d'evitar con-

fusions i aclarir l'actitud dels estudiants d'esquerra:

«Els estudiants d'esquerra de la Universitat de Barcelona, protesten enèrgicament de les provocacions de que són objecte per part dels estudiants catòlics i carlins, els quals, des de fa dos o tres dies intenten impedir l'entrada a classe, i fins alteren l'ordre públic, cridant visques subversius pels voltants de la Universitat.

Al mateix temps, fan constar la seva protesta per l'actitud expectativa de la policia, que es limita a observar passivament els aldarulls i l'alteració de l'ordre públic a la Plaça de la Universitat.

Els estudiants d'esquerra d'aquesta Universitat, fan saber a l'opinió pública que no toleraran de cap de les maneres, que un grup de catòlics avalotadors intenti impedir la lliure entrada a classe i alteri l'ordre escolar.

Pel «Front Unic d'Estudiants d'Esquerra», Jordi Pinyol, Hèctor Gally, Jordi Balaguer, Josep M. Capdevila, Jaume A. Aiguader i Lluís Companys.

Barcelona, 26 de gener de 1932.»

El Rector, Dr. Serra i Hunter, en rebre els periodistes el mateix dia dels successos, digué que s'havien promogut alguns disturbis. Es lamentà de què es barreassin entre els estudiants elements estranys. Un periodista li féu present que semblava hi havien alguns estudiants detinguts. El Rector contestà dient que s'en assabentaria, i en cas de què hi fossin, s'interessaria per la seva llibertat.

Feminitat, si, però conscient

(Ve de la plana 12)

rò, ¿és que un Napoleó o un Danton eren uns infants sempre? Igualment ells, com els d'avui i els de demà, deixaran la llar o l'estimada, la seva manyaguera d'infants i voldran prop d'ells en la lluita la dona, la companya.

Parla també del divorci la gentil escriptora, i vull dir-li jo si no el creu millor un tema a discutir-lo les dones que anys i anys han conviscut amb un home units per l'amor o l'interès, però que dia darra dia han compartit la vida, i pot dir-se llavors si és la dona la que manca a aquests bells somnis falaguers d'amor ideal i complascència mútua. No és veient la gentilesa de fóra de casa estant, com pot comprendre's qui primer n'ha fet mancamment dintre la llar.

UNA DONA D'ESQUERRA

LLEGIU «L'OPINIO»!

LES REVOLUCIONS ES FAN AVORTAR AMB PA I CULTURA I NO AMB FUSELLS I METRALLADORES

Advertiment

Tots els escriptors, editors o particulars als quals interessin les idees exposades, són pregats de trametre llur adreça a FORMAL, Bruc, 71. Si tothom respon com cal, anirem a una reunió magna en data pròxima.

DEIA GROS: —ELS POBRES SON TAN NECESSARIS ALS RICS, COM ELS GOSSOS ALS LLEONS DELS PARCS ZOOLOGICS

LLEGIU «LA HUMANITAT»!

TOTS ELS DIES

Olimpia

Tarda y Nit

MATERNIDAD

o el derecho a la vida

Olimpia

Tarda y Nit

Film de divulgació social i científic.

Realització TISSE. Escola russa EISENSTEIN. Col·laboració Lliga de Nacions. Traducció AMICHATIS. Assumpte completament nou en direcció i ideologia.

Sonoritat POLIPHON

Projectada davant autoritats i intel·lectuals, en l'històric saló de sessions del Palau de la Generalitat de Catalunya

Comarques

Des de l'Ebre

FORNAL. Un periòdic netament esquerrà. Un periòdic on la joventut tota s'emmirallarà. Un periòdic que amb el fos sagrat que encén les seves ratlles, purificarà les ànimes de tota aquesta joventut inquieta que furga, que busca per a trobar un home o altre, una cosa o altra, que els pugui servir de guia per a la consecució dels seus ideals humanistes.

La major part de la joventut moderna ja no en té prou amb l'esport, ja no en té prou amb la sola expansió física. Si durant la monarquia tingué que claudicar, si durant els set anys de dictadura no pogué dedicar-se a altra cosa que a l'esport, ara ja no en té prou. Necessitem immiscuir-nos amb les diferents lluites humanes, amb la lluita per a la redempció de la humanitat.

Figureu-vos un infant que per una causa o altra ha estat recluït en una casa durant cert temps. Figureu-vos també amb quina alegria torna al carrer, quin entusiasme posa en els jocs amb els altres infants.

Doncs és això el que ens ha passat a nosaltres. Set anys sense poder agafar la ploma per a dir les nostres dèries. Set anys sense poder dir amb veu alta el nostre pen-

sament. I ara, ara que podem fer-ho, no ens espanta la grandiositat de les nostres idees, no ens fa rodar el cap l'alçària des de la qual mirem les petites humanes, i és per això que nosaltres necessitem donar un esbarjo més gran al nostre cos, a la nostra ànima, curulla d'optimismes.

Des de les nostres terres, des de les terres de més enllà de l'Ebre, ens sentim oblidats, en sentim allunyats de tots els que lluiten per fer de la seva idea una realitat. I és que fins a nosaltres no arriba la fogositat del seu clam, fins a nosaltres no arriben les fogoses paraules amb què enardeixen a tot un poble i els hi fa sentir les mateixes dèries, les mateixes idees.

Devegades, arriba fins a nosaltres una espurna del foc que escampen aquests herois per tot arreu. Es quan arriba a les nostres contrades un periòdic que, com FORNAL, ens fa sentir tota la immensitat de la seva tasca, tota la immensitat de la seva idea plasmada, en part, en aquelles «Oracions Sagnants», publicades al primer número d'aquest periòdic.

I és quan veiem obres com aquesta, que veiem també la necessitat de dominar, d'educar, de fondre la

fogositat del nostre cor amb la fogositat dels d'aquells, i així, tots units, tots plegats, cridar ben fort, ben alt, per a què tota Catalunya ens senti:

«Macià, amb vós al davant nostre, i portan com a escut el nostre catalanisme, anirem allà on sigui necessari, allà on veiem que per a la consecució de les nostres dèries manquin catalans.»

JOAN FALCO

Mora d'Ebre, gener de 1932.

Correspondència

M.ª Rosa A.—Realment «Carmen» és molt afrancesada. En Sagarra opina igual. Però no cal anar a bolets. No n'hi ha per tant.

F. G. Vendrell.—En Carner té condicions per anar a Estat. No li agrada fer de paraigua.

Rosend Llaunes, Ciutat.—Les canallades al D. I. C., que és el millor exponent de la decència de la dreta catòlica catalana, segons ell mateix lladra.

Roc.—Va.

J. T. C.—Massa literari pel nostre to habitual.

J. J. Cuadros.—No pot anar.

Tossari.—Massa tard. Perduda l'oportunitat periodística.

Alegret.—Ja ho podeu veure.

D. A.—Xistus a base de «Tranquil·litat Bar» no ens van bé. Si voleu, feu-ne amb «Venturafuerte».

ELS ASSASSINS, ENCARA QUE VAGIN UNIFORMATS, HAN D'ANAR A LA PRESO

BRUC, número 71

Sr. Administrador de

Fornal

BARCELONA

Preneu nota de les subscripcions per trimestre a nom de

En	CAFFET	n.º
En	CAFFET	n.º
En	CAFFET	n.º
En	CAFFET	n.º
En	CAFFET	n.º

Vostre

Preu de subscripció:

Ptes. 2'25 trimestre

Nota important: Les subscripcions deuen anar acompanyades del seu import, tramès per giro postal o en segells de correos.

Gràfics «Alfa»
Bruc, núm. 71

L'Esquerra encara no governa

Hi ha molta gent que s'ha cregut que governa l'Esquerra Republicana de Catalunya. Fins potser comparteix aquesta error algun home amb representació.

L'equívoc es produeix per la semblança que sovint tenen les funcions de govern i les d'administració. Però un cop esmentat el fonament de la confusió, ja no es lícit ni convenient persistir en ella.

Una cosa és governar i altra és administrar. Cal destriar completament ambdós conceptes, però no cal, ara, insistir en les definicions. Tot-hom comprèn clarament que l'ésser administrador no és pas el mateix que l'ésser amo.

Avui per avui, l'Esquerra no té, pròpiament, facultats governatives. Tutelar uns Ajuntaments no és exercir funcions de sobirana jurisdicció. Això els republicans ho havien obtingut en plena monarquia. Administraven els republicans. Governava el rei.

El que és a mans de l'Esquerra

cionari i constituent mantenen el Govern provisional repartit entre totes aquelles fraccions d'esquerra que participaren en la seva instauració.

Per això devem reconèixer que l'Esquerra Republicana de Catalunya encara no governa.

Ben palesament ho han fet constatar els seus «leaders» en el Parlament de la República. En el seu Govern no hi ha representació de l'Esquerra Republicana de Catalunya.

L'Esquerra és partit que recolza el Govern, però que no comparteix ni pot compartir directament avui les responsabilitats de Govern.

L'Esquerra és partit preparat per a governar. De moment, no pot fer altra cosa que administrar aquelles Corporacions públiques que no tenen més funcions governatives que les purament delegades.

Prou es coneix que l'esperit de l'Esquerra, nodrit en l'incorrutable republicanisme dels grans doctrina-

Questions de competència

El règim caigut i el canyamàs que l'aguantava, el caciquisme i el capitalisme eren mestres i molt destres en conjuminar aquestes coses que en diuen «qüestions de competència».

Es plantejava un afer en l'esfera judicial—tant pròdiga i plena de successos incidències dilatòries—i el caciquisme n'esgotava, quan no tenia raó, tota la gamma i varietat entrebancadora per a evitar es fes la veritable justícia.

Si l'afer entrava en la jurisdicció administrativa es demanaven i es consideraven imprescindibles els informes i dictàmens més arbitraris que convertien la revolució en quelcom insoluble i trascendental.

I no n'hi havia prou: quan s'apel·lava a aquests recursos era tant sols per arribar a l'esgotament dels mateixos, defugint, però, la resolució definitiva; i quan semblava que tot s'havia acabat sorgia com per art de màgia oportuna i comminatòria, la qüestió de competència».

Aquest procediment de passar-se les qüestions dels governs civils als jutjats i d'aquest als altres, era, i pel que es veu també avui, el recurs del caciquisme i de la plutocràcia.

Acabada la sublevació, cal que s'esbrinin les culpes dels patrons

amb més característiques de Govern, és la Generalitat.

Més la Generalitat és únicament un estat provisional en espera de facultats plenes que donguin contingut a la seva estructura.

La Generalitat, provisional i tot, té figura de Govern, perquè en ella resideix una puixança real, que és l'autoritat moral de Catalunya personalitzada en la seva Presidència, organitzada en el seu Consell. Però dintre del formulisme jurídic la Generalitat és solament, i això ja és molt, un Govern en potència. Té una força de Govern que només espera la consagració ritual d'un pacte per a esdevenir poder actuant perfecte.

De moment, però, les atribucions de la Generalitat no traspassen les fites esquifides d'una administració corresponent a les de quatre extingides Diputacions provincials. Es en l'aspecte legislatiu que la Generalitat exerceix normalment funcions de Govern. Ni en el judicial ni en l'executiu passa el Govern de Catalunya de posseir més possibilitats que les derivades d'un fet revolucionari subjecte a revestiment legal.

I encara, per l'especial i crítica situació en què l'ha deixat el fet revolucionari, la Generalitat de Catalunya no és pas a mans de l'Esquerra exclusivament. Patriòtiques exigències pròpies del període revolu-

ris de la Revolució, no ha entrat a governar ni Catalunya ni Espanya.

La gent no començaria a dubtar que ha vingut la República si l'Esquerra governés. Car aleshores no deixaria subsistir ni un sol dia més els vestigis dels abusos monàrquics que encara infecten la República.

Convé assabentar al nostre poble que l'Esquerra no governa ni tan sols se l'ha deixat governar a Catalunya. Aquell llunyà senyor que es deia Anguera, ja em féu, ingènuament, el gran favor d'aclarir-ho. Ell governava àdhuc contra els consells del Govern nostre, al qual reconeixem com l'únic investit de l'autoritat legítima, que necessita per ésser tal, néixer de la voluntat popular.

Es precis fer saber a tothom que l'Esquerra encara no governa.

Que si governés l'Esquerra, no haurien estat possibles desgavells tan sense solta ni volta com els d'ara.

Que si la Generalitat pogués governar amb la plenitud de poders que li corresponen, no foren possibles moviments caòtics que troben terreny abonat per les decepcions i les injustícies.

Si l'Estatut regís, ha pogut declarar un diputat, els fets deplorables de Manresa i Berga no s'haurien produït.

MANUEL GALES

Aquest procediment, que a casa nostra ha estat una de les pràctiques més odioses de l'exercici del poder, sembla que no ha estat del tot bandejat i encara es vol fer-lo renàixer.

Aquestes pràctiques són la manera més típica del joc brut i de l'arbitrarietat; perquè tot això succeeix només quan el ciutadà pacífic té raó i el caciquisme vol fer la seva obra de negació d'aquest dret, i si contràriament el que n'és afavorit té només una mica de raó, llevat dels espais de temps indispensable, la resolució favorable no es fa esperar més que el temps indispensable per a ésser comunicada a l'interessat.

Aquests recursos han d'ésser bandejats de les nostres pràctiques i dels nostres costums.

Un Ajuntament, per exemple, com a persona jurídica, mereix totes les consideracions, i és poc edificant veure com en coses que són de la seva exclusiva competència, per raó d'aquest joc que blasmem, el fan passar del Palau de Justícia al Govern civil, per tal de que no pugui desenvolupar les seves iniciatives i establir serveis públics amb aquelles normes i formalitats que ell, en ús de la seva llibertat, eren necessaris.

Le República té de fugir del perill de crear un caciquisme i molt menys amb els procediments que el poble té condemnats.

R. CASTELLTORT